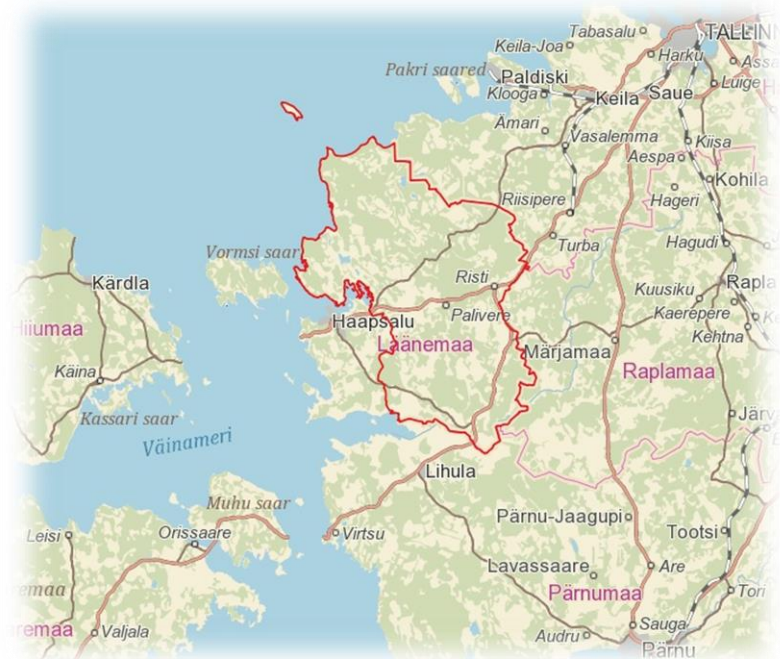

Lääne-Nigula valla üldplaneeringu lähteseisukohad

Lääne-Nigula vald

Töö nr: 1912ÜP3

Tellijaja planeerimisprotsessi korraldaja: Lääne-Nigula Vallavalitsus

Vallavanem, Mikk Lõhmus

Ehitus- ja planeerimisosakonna juhataja, Heikki Salm

Osavalla vanemad, Katrin Viks, Aivi Heinleht, Janno Randmaa, Aivo Hirmo

Maa-ja planeerimisspetsialist, Marika Meister

Maanõunik, Sirje Selart

Ehitusnõunik, Marje Hiiesalu

Teede-ja kommunaalnõunik, Olev Peetris

Planeeringu konsultant: AB Artes Terrae OÜ

Projekti juht, ruumilise keskkonna planeerija, volitatud maastikuarhitekt: Heiki Kalberg

Ruumilise keskkonna planeerija, Jürgen Vahtra

KSH läbiviija: Alkranel OÜ

Juhtekspert, Alar Noorvee

Sisukord

1. Sissejuhatus.....	5
2. Üldplaneeringu ulatus ja kehtivad planeeringud	5
3. Üldplaneeringus käsitletavat ülesanded	6
4. Üldplaneeringu vormistamine.....	13
5. Kaasamiskava	13
6. Üldplaneeringu eeldatav ajakava.....	16
7. Ülevaade üldplaneeringuga teostatavatest uuringutest	17
8. Üldplaneeringu lähteseisukohtadele ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõule laekunud ettepanekud ja valla seisukoht nende osas	17

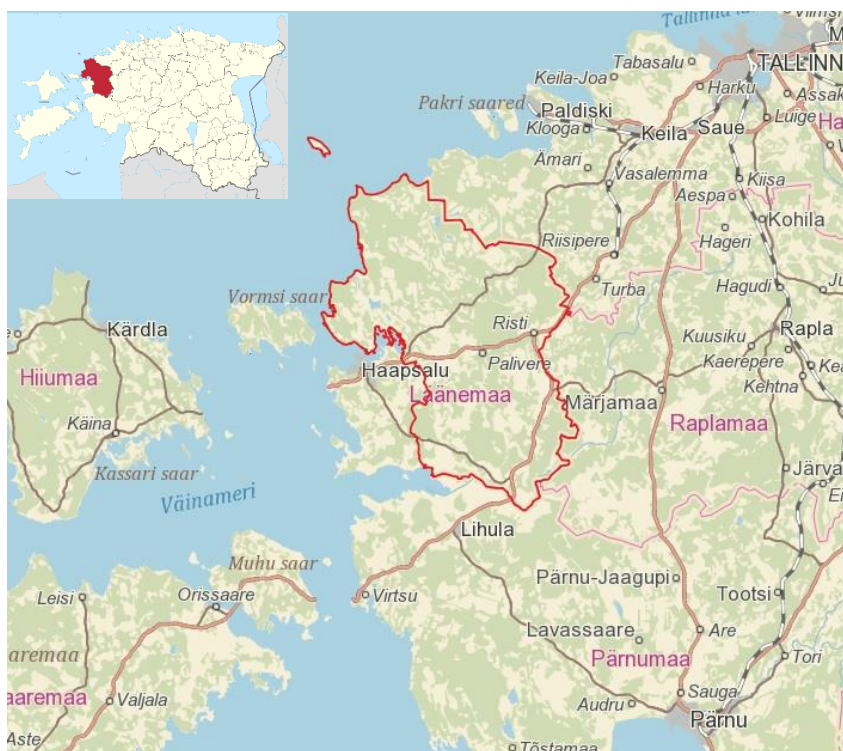
1. Sissejuhatus

Lääne-Nigula Vallavolikogu 20.09.2018 otsusega nr 79 algatati Lääne-Nigula valla üldplaneeringu (ÜP) koostamine ja keskkonnamõju strateegiline hindamine, mille eesmärgiks on uue Lääne-Nigula valla territooriumi ruumilise arengu põhisuundade ja tingimuste määramine, detailplaneeringu koostamise kohustusega alade ja juhtude määramine ning maakasutus- ja ehitustingimuste seadmine. Üldplaneeringu koostamine on algatatud ennekõike ühtsete ruumiliste suuniste ja reeglite kujundamiseks haldusreformi käigus ühinenud vallas, mis tagaks tasakaalustatud arengu ja strateegiliste eesmärkide saavutamise. Vajalik on suunata uusi elamu alasid, äri- ja tootmisalade laienemist koos mõjude hindamisega majanduslikule, sotsiaalsele ja kultuurilisele keskkonnale. Lähteseisukohad toovad välja olulisemad käsitletavad teemad üldplaneeringu ülesannete jaotusest lähtuvalt. Käesolevate lähteseisukohtade oluliseks osaks on koostöötegitajelt ja kaasatavatelt saadud suunised ja ettepanekud.

2. Üldplaneeringu ulatus ja kehtivad planeeringud

Planeeringuala hõlmab 2017 sügisel liitunud endisi Lääne-Nigula, Martna, Kullamaa, Nõva ja Noarootsi territooriume moodustatud Lääne-Nigula vallas (vt.

Joonis 1)

Joonis 1. Planeeringuala skeem

Valla territooriumi osas kehtib riigitasandi planeeringutest üleriigiline planeering „Eesti 2030+“.

Valla territooriumi osas kehtivad järgmised maakonnatasandi planeeringud:

- Lääne maakonnaplaneering 2030+;
- Harju maakonnaplaneering 2030+ (Läänemaa koosseisu arvatud endise Nissi valla osa endise Rehemäe (nüüdse Rehemäe ja Kuke) küla ulatuses);

- Lääne maakonnaplaneeringu teemaplaneering "Riisipere-Haapsalu-Rohuküla raudteetrassi koridori asukoha määramine";
- Lääne maakonnaplaneeringu teemaplaneering „Harku-Lihula-Sindi 330/110 kV elektriliini trassi asukoha määramine“.

Valla territooriumil kehtivad üldplaneeringud:

- Endise Kullamaa valla üldplaneering, kehtestatud 23.11.2007. a määrusega nr 80;
- Endise Nõva valla üldplaneering, kehtestatud 25.03.2011. a otsusega nr 5;
- Endise Noarootsi valla üldplaneering, kehtestatud 09.07.2003. a määrusega nr 22; (lisaks Aulepa tuulepargi teemaplaneering, elamualade teemaplaneering, miljöväärtuslike alade teemaplaneering, rannaalade teemaplaneering);
- Endise Lääne-Nigula valla:
  - Risti valla üldplaneering, kehtestatud 7.11.2007.a määrusega nr 12;
  - Oru valla üldplaneering, kehtestatud 11.12.2008. a otsusega nr 195;
  - Taebla valla üldplaneering, kehtestatud 19.02.2009. a otsusega nr 209;
  - Oru valla Kirimäe üldplaneering, kehtestatud 26.03. 1997. a otsusega nr 27.
- Endise Martna valla üldplaneering, kehtestatud 19.12.2007.a määrusega nr 13;
- Endise Nissi valla üldplaneering, kehtestatud 17.04.2014 otsusega nr 13 (Rehemäe küla osas).

Üldplaneeringu koostamisel arvestatakse jooksvalt Lääne-Nigula Vallavolikogu poolt 17.10.2019 otsusega nr 54 tuulepargi kavandamiseks algatatud kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu protsessist tulenevaga, kuivõrd see on erinevate planeeringuprotsesside ajagraafikutest lähtuvalt võimalik. Üldplaneeringu koostamisel arvestatakse kõigi kehtivate detailplaneeringutega, mida ei ole kavas kehtetuks tunnistada. Üldplaneeringu koostamisel arvestatakse erinevate arengukava(de)ga ning üldplaneering on peale kehtestamist aluseks arengukava(de) koostamisel.

3. Üldplaneeringus käsitletavat ülesanded

Üldplaneeringu teemadekäsitlus lähtub planeerimisseaduse § 75 lg 1-st, ülesanded ja nende käsitlus on esitatud allpool. Üldplaneeringu koostamisel arvestatakse võimalikult suures ulatuses põhimõtet, et kuna kehtivaid õigusakte ja piiranguid üldplaneeringuga ei kehtestata, siis neid tekstis ja joonistel ei esitata.

3.1. Transpordivõrgustiku ja muu taristu, sealhulgas kohalike teede, raudteede, sadamate ning väikesadamate üldise asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine, liikluskorralduse üldiste põhimõtete määramine, tänava kaitsevööndi laiendamine

Maanteetranspordi osas tuleb tagada maanteevõrgu kvaliteedi parandamine ja liikluse turvalisus lähtuvalt maantee klassist, tee funktsioonist, asustusstruktuurist, liikluskoormusest, tee-ehituse ja -hoiu majanduslikest kaalutlustest, kergliikluse vajadustest ning keskkonnahoiust. Üldplaneeringute koostamise käigus tuleb üle vaadata avalikult kasutatavate teede kaitsevööndite ulatus ja seda vajadusel täpsustada. Üldplaneeringute raames määrata teede ristumiskohtade üldised põhimõtted, et tagada juurdepääs avalikult kasutatavatele teedele, sh riigimaanteedele. Üldplaneeringu koostamisel täpsustada Lääne-Nigula valla ümbersõiduteede ja ülesõitude vajaduse kaalumise koostöös Maanteeametiga ilma KSH mõjude hindamiseta ÜP koosseisus (trassikoridoride variandid on reserveeritud olemasolevate üldplaneeringutega).

Üldplaneeringus arvestatakse järgnevate maakonnaplaneeringus toodud perspektiivsete transporditaristu projektidega:

- Haapsalu linnastu ja Pürksi vaheline ühendustee (sild), et tagada Põhja- Läänemaa parem ühendatus maakondliku keskuse, Haapsalu linnastuga (vajalik eelnevalt läbi viia põhjalik keskkonnamõjude hindamine sh hinnata võimalikku mõju merealade ökoloogilisele seisundile ja laidude looduskooslustele). Perspektiivse lahenduse leidmine koostöös Haapsalu linnaga ilma KSH mõjude hindamiseta ÜP koosseisus;
- Maanteed õgvendamine (nt Taebla- Kullamaa mnt). Õgvendatavad teed määratakse üldplaneeringus oluliselt muudetavate teelõikudena (OMT);
- Vormsi-Noarootsi vaheline ühendustee, mis loob Vormsi saarele paremad võimalused konkurentsivõimelisema elukeskkonna tekkeks sh aastaringsete elamistingimuste loomiseks. Antud ühenduse tasuvust tõstaks Haapsalu linnastu ja Pürksi vahelise ühendustee olemasolu.

Maanteed osas esitada üldplaneeringus järgmine teede liigitus, nende asukoht ja neist tulenevad kitsendused:

- Euroopa teedevõrgu maantee;
- riigitee, mis pole Euroopa teedevõrgu maantee;
- vallatee, mis vastab avalikult kasutatava tee nõuetele (sisaldab ka juhtumeid, kus eratee määratakse avalikuks kasutuseks või metsatee on avalikuks kasutamiseks);
- vallatee, mis ei vasta avalikult kasutatava tee nõuetele, kuid võimaldab põllumajandus- või metsamajandustehnikaga tee avalikku kasutust (sisaldab ka juhtumeid, kus eratee määratakse avalikuks kasutuseks või metsatee on avalikuks kasutamiseks);
- tee, mis ei ole avalikuks kasutamiseks.

Üldplaneeringus tagada pääs jääteele Österby sadamas. Töö käigus käsitleda erateede munitsipaliseerimise vajadust. Parkimispõhimõtted määrata töö käigus. Üldplaneeringus esitada tugiinfona bussipeatused. Rööbastranspordi osas arvestada Riisipere- Haapsalu- Rohuküla reserveeritud raudteetrassiga ning juhtfunktsioonide määramisel arvestada raudtee taastamisest tulenevate täiendavate arenguvajadustega (jaamahooned, ülesõidud, parkimine nende läheduses, sh pargi ja reisi parklad, ühendus kergliiklusteede võrgustikuga jne). Suur osa Lääne-Nigula valla elanikest on tööalaselt seotud Haapsalu linna ja Tallinna linnastuga, ning kaasaegse raudteetranspordi olemasolu mõjutab inimeste igapäevaseid liikumisharjumusi ja vajadusi, mida on vaja üldplaneeringu koostamisel hinnata ja arvesse võtta. Üldplaneeringus tuleb antud joonobjekti kavandamisel lähtuda maakonnatasandi teemaplaneeringust ja koostatavast projektlahendusest. Raudtee ja selle ümbruse maakasutuse, liikumisteede ja taristu kavandamisel on ennekõike vajalik tagada turvalisus.

Üldplaneeringu joonistel seadusest tulenevaid teede ja raudteede kaitsevööndeid ei esitata, üldplaneeringu tekstis (ja vajadusel joonisel) välja tuua vaid erisused, kui täpsustatakse seaduses esitatud kaitsevööndit. Alevikke läbivatel riigiteedel tänava laiendatakse vajadusel tänava kaitsevööndit.

Üldplaneeringu ülesanne on kergliiklusteede ja matkaradade asukoha ja arendamise põhimõtete määramine vajadusel erineva prioriteetsusklassiga teede määramine arvestades ka maakonnaplaneeringus esitatut.

Valla sadamate arendamisel on oluline mereturismist tulenev arengupotentsiaal. Üldplaneeringus täpsustatakse väikesadamate ruumilisi vajadusi ja asukohad. Sadamates tagada päästevõimekusele juurdepääs merele. Samuti kaardistatakse lautri ja sildumiskohad ning nende avalikud juurdepääsud.

Väikesadamate arendamisel keskendutakse mitmekesisusele, et soodustada seeläbi erinevaid väikeettevõtlusvorme. Sadamaregistrisse on kantud Osmussaare, Nõva, Dirhami, Hara, Österby ja Paslepa-Viigi sadamad.

Väikelennuväljana on kasutusel murukattega Lyckholmi lennuväli Saare külas / Lyckholmis. Lääne-Nigula valla ehitistele kõrguspiirangute määramisel arvestatakse, et valla territooriumil asub Martna lennuliiklusradar.

3.2. Kohaliku tähtsusega jäätmekäitluskohtade asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine

Pürksi külas / Birkases asub Pürksi jäätmeoidla, kuhu saab ära anda ohtlike jäätmeid ja tasu eest üle anda suuremõõtmelisi jäätmeid. Ohtlikud jäätmed tuleb viia Läänemaa jäätmejaama Pullapääl. Üldplaneeringu koostamise käigus määratakse ja komposteerimisväljakute asukohad. Töö käigus analüüsida, mis on mõistlik arv.

3.3. Tehnovõrkude ja -rajatiste üldise asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine

Peale kanda koostöös võrguvaldajatega tehnovõrguliinide põhivõrk, st peale ei ole vaja kanda majaühendusi, kuid esitada võrgu osa, kuhu saab juurde liituda. Näidata olemasolev ja määrata perspektiivsed ühisveevärgi ja reoveekogumise alad (üldplaneeringu koostamise käigus otsustada, kas alad kehtestada või jätta alade määramine arengukava ülesandeks). Üldplaneeringuga määratakse kaugküttepiirkonnad. Peale kanda tuletõrje veevõtukohtad ja hüdrandid.

ÜP koostamise käigus töötada välja Lääne-Nigula valla tööstusalade kasutamise tingimused/üldreeglid.

Maakonnaplaneeringuga määratud perspektiivsed kõrgepingeliinide koridoride vajadused Lääne-Nigula valla osas:

- Lääne-Eesti saari ja mandrit ühendava kõrgepinge ringliini vajadus, et võimaldada elektrivarustuskindluse tagamine tarbijatele Saaremaal, Hiiumaal ja Läänemaal ning parem meretuulikuparkide võrguga ühendamise – küsida MKM-i ja RaM-i seisukoht antud teemapüstituse osas ja otsustada edasisel planeerimisel teemakäsitlus;
- Harku–Lihula-Sindi 110 kV õhuliini trass vastavusse viimine 330 kV pingeklassiga õhuliini trassi nõuetele – liini ehitamistegevus on alanud, üldplaneeringus esitada liinikoridor.

Palivere piirkonna varustuskindluse parandamises on vajalik Haapsalu-Risti kõrgepingeliini rajamine – üldplaneeringus käsitleda koos võrguvaldaja ja Haapsalu linnaga liini rajamiseks vajaliku koridori asukohta ja vajadust.

Üldplaneeringu koostamise käigus käsitleda ka väiketuulikute püstitamise üldiseid tingimusi. Üldplaneeringus käsitleda päikese-elektrijaamade rajamise tingimusi. Üldplaneeringus käsitleda võimalikku kavandatavat ühenduskanalit Vööla meri- Sutlepa meri- Tahu laht.

3.4. Olulise ruumilise mõjuga ehitise asukoha valimine

Olulise ruumilise mõjuga ehitiseks on tuulepark Vabariigi Valitsuse 26. juuni 2003. a määruse nr 184 „Võrgueeskiri” tähenduses, mis koosneb vähemalt 30 meetri kõrgustest elektrituulikute. Maakonnaplaneeringus on määratud elektrituulikute arendusala L1 Lääne-Nigula valda. Maakonnaplaneering näeb ette, et arendusalal elektrituulikute rajamise aluseks võib olla üldplaneering. Lääne-Nigula Vallavolikogu algatas 17.10.2019 otsusega nr 54 kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise tuulepargi ja selle toimimiseks vajaliku taristu

kavandamiseks. Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu tuuleparkide asukoha eelvalikus määratavate alade selgumisel otsustatakse koostöös valitsusasutuste, ettevõtjate ja kohaliku kogukonnaga, kas ja millised nendest aladest lisada üldplaneeringu eelnõusse/vastu võetud lahendusse/kehtestatavasse planeeringusse, kui perspektiivse tuuleparkide arendusalad.

3.5. Avalikus veekogus kaldaga püsivalt ühendatud või kaldaga funktsionaalselt seotud ehitise üldiste ehituslike tingimuste ja asukoha määramine

Üldplaneeringus määrata sadamate, väikesadamate ja lautrikohtade üldised ehituslikud tingimused ja asukohad.

3.6. Asustuse arengut suunavate tingimuste täpsustamine

Asustuse arengu suunamisel lähtutakse maakonnaplaneeringus esitatud üldisest keskuste hierarhiast. Keskuste arendamiseks on vajalik eelkõige lähtuda tihendamise printsiibist, millega eelistatakse tühjana seisvate ja ala-kasutatud maa-alade ning hoonete taaskasutusele võtmist. Hajaasustuses on vajalik väärtustada väljakujunenud külastruktuuri ning luua asustuse laiendamise võimalused. Üldplaneeringus lahendada detailne maakasutuse määramine kompaktses hoonestusega aladel. Vajalik detailplaneeringu koostamisega alade ja juhtude ülevaatamine, kuna hajaasustuses võib see kohustus oluliselt arengut piirata, kuigi samas saaks kõik vajalikud ehitustingimused anda oluliselt lihtsamini läbi projekteerimistingimuste.

3.7. Supelranna ala määramine

Kehtivates üldplaneeringutes on määratud 14 supluskohta, avalik supelrand on neist üks, Roosta rand. Üldplaneeringus täpsustada ning vajadusel määrata täiendavaid avaliku kasutusega rannaaladid koos võimaluste loomisega kámpingualadele ja karavaniplatsidele.

3.8. Korduva üleujutusega ala piiri määramine mererannal ja kõrgveepiiri märkimine suurte üleujutusalaadega siseveekogul

Määrata korduva üleujutusala piir mererannal. Märkida üleujutusohuga ala Kasari jõel suudmest kuni Teenuse jõeni (Vigala jõeni). Lisaks hankida teavet lokaalsete üleujutusalaadega ja -ohtude kohta. Esitada ehitustingimused riskipiirkondades.

3.9. Rohevõrgustiku toimimist tagavate tingimuste täpsustamine ning sellest tekkivate kitsenduste määramine

Täpsustada maakonnaplaneeringu rohevõrgustiku piire ja vajadusel kasutamistingimusi.

3.10. Kallasrajale avaliku juurdepääsu tingimuste määramine

Avalikele supluskohtadele ja supluseks sobilikele liivarandadele tuleb võimaldada avalik juurdepääs ja planeerida piisaval arvul juurdepääse kallasrajale. Sundvõõrandamise vajadus ja ulatused selgitatakse planeerimisprotsessi käigus.

3.11. Ranna ja kalda ehituskeelu vööndi suurendamine ja vähendamine

Noarootsi valla rannaalade teemaplaneering (15.06.2006 määrus nr 13) täpsustas rannaalade ehituskeeluvööndit looduskaitseeaduses sätestatud korras. Nõva valla üldplaneeringus (25.03.2011 määrus nr 5) on ranna ehituskeeluvööndi piir määratud. Vallapoolse üldplaneeringute ülevaatamise tulemusel ei ole esitatud konkreetseid ettepanekuid oluliseks ehituskeeluvööndi muutmiseks.

Ehituskeeluvööndit ja rannaalal ehitamise tingimusi täpsustatakse üldplaneeringu koostamise käigus lähtuvalt laekunud ettepanekutest.

3.12. Kohaliku omavalitsuse üksuse tasandil kaitstavate loodusobjektide ja nende kaitse- ja kasutustingimuste seadmine

Määrata kohaliku kaitse alused objektid ja nende kaitse- ja kasutamistingimused.

3.13. Väärtuslike põllumajandusmaade, rohealade, maastike, maastiku üksikelementide ja looduskoosluste määramine ning nende kaitse- ja kasutustingimuste seadmine

Väärtuslikuks põllumajandusmaaks määrata 33 ja enama boniteedipunktiga mõistliku suurusega ja kompaktsusega põllumajandusmaad vastavalt tegelikule ja eeldatavale kasutusele olemasolevate ruumiandmete põhjal (PRIA, MEM; PMK ....). Kaaluda, kas määrata ka kuivendussüsteemidega kaetud ja väiksema kui 33 boniteedipunktiga põllumajandusmaad väärtuslikuks. Põllumaade inventuur on tehtud Tambet Kikase poolt, analüüsida millised piirkonnad sisse ja millised välja arvata. Enamik asustusüksusi paikneb väärtuslikul põllumaal, vajalik on sätestada üldised kasutuspõhimõtted väärtuslikele põllumaade.

3.14. Maardlatest ja kaevandamisest mõjutatud aladest tekkivate kitsenduste määramine

Üldplaneeringus esitada maardlad tugiinfona joonisel ning tekstis esitada üldised kitsendused üksikobjektide kaupa. Üldplaneeringus käsitleda endiste karjäärade kujundamist tootmis-, puhke- ja/või metsaaladeks.

3.15. Miljööväärtuslike alade ja väärtuslike üksikobjektide määramine ning nende kaitse- ja kasutustingimuste seadmine

Üldplaneeringu koostamisel ei tehta kultuuripärandi teemalisi uuringuid, sh riikliku kaitse all olevate objektide inventeerimist. Miljööväärtuslike alade seadmisel lähtutakse varasemalt kehtestatud üldplaneeringutest. Lisaks tutvutakse ehitus- ja maakasutustingimuste määramisel maaehituspärandi, matmispaikade registri, muististe ja pärimuspaikade ning 20. sajandi väärtusliku arhitektuuri andmekogudes toodud ja võimalusel/sobivusel määratakse ehitus- ja maakasutustingimused vastavalt.

3.16. Kohaliku tähtsusega kultuuripärandi säilitamise meetmete, sealhulgas selle üldiste kasutustingimuste määramine

Töö käigus selgitada täiendavaid võimalikke väärtusi ning nende säilitamise meetmeid. Pärandkultuuriobjektideks on eelmiste põlvkondade elamisviisist jäänud nähtavad kultuuriväärtuslikud objektid maastikus (nt talud, mõisad, kordonid, vaigutuslangid, ristipuud, militaarobjektid, pritsikuurid, sadamamuul jms). Väärtustest lähtuvalt määrata maakasutus- ja ehitustingimused.

3.17. Planeeringuala üldiste kasutus- ja ehitustingimuste, sealhulgas projekteerimistingimuste andmise aluseks olevate tingimuste, maakasutuse juhtotstarbe, maksimaalse ehitusmahu, hoonestuse kõrguspiirangu ja haljastusnõuete määramine

Määrata üldised ehitus- ja kasutustingimused, soovituslike leppemärkide alusel. Projekteerimistingimuste andmise aluseks olevate tingimuste määramisel (maksimaalse ehitusmaht, hoonestuse kõrguspiirang ja haljastusnõuded) on oluline lähtuda piirkondlikest iseärasustest ja asustumustrist. Käsitleda ka põllumajanduslikke rajatisi, mis pole ehitusseaduse järgi ehitusloa kohustuslikud.

3.18. Riigikaitselise otstarbega maa-alade määramine ning maakonnaplaneeringus määratud riigikaitselise otstarbega maa-alade piiride täpsustamine

Olemasolevad olulised riigikaitselise otstarbega objektid maakonnaplaneeringust:

- Kaitseliidu (KL) Lääne maleva 50 m ohualata Ronja lasketiir Keskvere külas, piiranguvööndi ulatus kuni 2000 m kinnisasja välispiirist;
- Kaitseväe Piirsalu linnak Piirsalu külas, piiranguvööndi ulatus kuni 2000 m kinnisasja välispiirist;
- Lääne maleva Piirsalu lasketiir (300 m täisohualaga) Piirsalu külas, piiranguvööndi ulatus kuni 2000 m kinnisasja välispiirist;
- Kaitseväe riigikaitselised eripiirkonnad 1A ja 1B (merele orienteeritud harjutusala ja mereharjutusala) Perakülas;
- Lääne maakonna territooriumile, Lääne–Nigula valda, ulatub Saue vallas (Harju maakond) paiknev Kaitseväe Lintsi linnaku piiranguvöönd, mille ulatuses tuleb kõik planeeringud ning projekteerimistingimused või nende puudumisel ehitusloa eelnõu või ehitusteatis kooskõlastada Kaitseministeeriumiga.

3.19. Puhke- ja virgestusalade asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine

Lähtutakse olemasolevatest puhke- ja virgestusaladest ning hinnatakse selles osas puudulikke piirkondi. Puhkealasad vaadelda koosmõjus kergliiklusteede ja matkaradade võrgustikuga ning puhkemetsa funktsiooniga.

3.20. Asula või ehitiste kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleohu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks lageraie tegemisel langi suurusele ja raievanusele piirangute seadmine

Määratakse tekstis ja vajadusel joonisel koostöös kohaliku kogukonna ja RMK-ga. Sama punkti all käsitleda ka RMK kõrgendatud avaliku huviga alad. Vajadusel määrata asustust kaitsvatele rannikumetsadele nende säilitamiseks vajalikud piirangud koostöös maaomanikega.

3.21. Müra normtasemete kategooriate määramine

Vastavalt atmosfääriõhu kaitse seadusele määratakse müra kategooriad tekstis vastavalt üldplaneeringu maakasutuse juhtotstarbele järgmiselt:

- I kategooria – virgestusrajatise maa-alad;

- II kategooria – haridusasutuse, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeesutuse ning elamu maa-alad, rohealad;
- III kategooria – keskuse maa-alad;
- IV kategooria – ühiskondliku hoone maa-alad;
- V kategooria – tootmise maa-alad;
- VI kategooria – liikluse maa-alad.

3.22. Krundi minimaalsuuruse määramine

Määrata planeeringu koostamise käigus koos üldiste kasutus- ja ehitustingimustega.

3.23. Alade ja juhtude määramine, mille esinemise korral tuleb detailplaneeringu koostamisel kaaluda arhitektuurivõistluse korraldamist

Kaaluda vajadust planeeringu koostamisel suure avaliku huviga alade ja objektide osas.

3.24. Detailplaneeringu koostamise kohustusega alade või juhtude määramine

Määrata planeeringu koostamisel lähtuvalt olemasolevatest aladest ja juhtudest, vajadusel neid täpsustades.

3.25. Maareformiseaduse ja looduskaitseaduse tähenduses tiheasustusega alade määramine

Määrata planeeringu koostamisel ning juhendada LKS §-st 41. Vajadusel eristatakse üldplaneeringu töökaartidel olemasolevad, laiendatavad ja uued tiheasustusalad.

3.26. Maaparandussüsteemide asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine

Olemasolevad maaparandussüsteemid kantakse planeeringujoonistele. Täiendavad kitsendused määrata planeeringu koostamisel.

3.27. Avalikes huvides omandamise, sealhulgas sundvõõrandamise, või sundvalduse seadmise vajaduse märkimine

Määrata planeeringu koostamisel. Kõigile avalikus kasutuses olevate või avalikuks kasutuseks määratavatele kohalike teede ja kergliiklusteede alla jäävatele maadele määratakse vajadusel sundvalduse seadmise vajadus.

3.28. Sanitaarkaitsealaga veehaarete asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine

Esitada planeeringu koostamisel.

3.29. Muud eelpool nimetatud ülesannetega seonduvad ülesanded

Maakonnaplaneeringu muutmise ettepanekud esitatakse, kui tekib lahenduse koostamisel selleks vajadus (juhul kui üldplaneering ei täpsusta vaid muudab). Riikliku muinsuskaitse ja looduskaitse all olevate objektide käsitus määrata planeeringu koostamisel (PlanS ei näe ette võimalust kaitserežiimi muutmiseks), sh arvestades ka koostatavat planeeringute vormistamise määrust.

4. Üldplaneeringu vormistamine

Üldplaneering on konkreetse maa-ala kohta koostatav terviklik ruumilahendus, millega määratakse seaduses sätestatud juhtudel maakasutus- ja ehitustingimused. Üldplaneering koosneb planeerimise tulemusena valminud seletuskirjast ja joonistest, mis täiendavad üksteist ja moodustavad ühtse terviku. Üldplaneeringu seletuskirjas esitatakse planeeringuala ja selle mõjuala analüüsil põhinevad järeldused ja ruumilise arengu eesmärgid, nende saavutamiseks valitud planeeringulahenduse kirjeldus ning valiku põhjendused. Üldplaneeringuga ei esitata mittekehtestatavaid õigusaktidest tulenevaid piiranguid. Planeeringu koostamisel arvestatakse Riigihalduse ministri 17.10.2019 määrusega nr 50 „Planeeringu vormistamisele ja ülesehitusele esitatavad nõuded„. Kaardimaterjal koostatakse lisaks paberkaardile elektrooniliste kihifailidena geoinfosüsteemis kasutamiseks.

4.1. Kaardimaterjali ulatused ja mõõtkavad

Planeeringulahenduse edasiandmiseks on kavas koostada järgnev kaardimaterjal (võib koostamise käigus muutuda):

- Üldplaneeringu põhikaart mõõtkavas 1:40000 (kahel kaardilehel)
  - Maakasutus
  - Tehniline taristu ja piirangud
  - Väärtused
- Tehniline taristu mõõtkavas 1:40000
- Väärtuste kaart mõõtkavas 1:40000
- Keskuste kaardid (kompaktse asustusega alad) 1: 5000 – 1:10000

5. Kaasamiskava

PlanS § 76 lõike 1 kohaselt koostatakse üldplaneering koostöös valitsusasutustega, kelle valitsemisalas olevaid küsimusi üldplaneering käsitleb, ja planeeringualaga piirnevate kohaliku omavalitsuse üksustega. PlanS § 76 lõike 2 kohaselt kaasatakse üldplaneeringu koostamisse valdkonna eest vastutav minister, isikud, kelle õigusi planeering võib puudutada, isikud, kes on avaldanud soovi olla kaasatud, samuti isikud ja asutused, kellel võib olla põhjendatud huvi eeldatavalt kaasneva olulise keskkonnamõju või üldplaneeringu elluviimise või planeeringuala ruumiliste arengusuundumuste vastu, sealhulgas valitsusvälised keskkonnaorganisatsioonid neid ühendava organisatsiooni kaudu ning planeeritava maa-ala elanikke esindavad mittetulundusühingud ja sihtasutused. PlanS § 76 lõike 3 kohaselt võib üldplaneeringu koostamisse kaasata isiku, kelle huve planeering võib puudutada.

Üldplaneeringu koostamisel tuleb määratleda koostöö tegijad ja kaasatavad tulenevalt planeeringu ja planeeringuala iseloomust ning tagada piisav ja nõutav suhtlus kogu protsessi vältel.

Huvigrupp	Asutus / isik
Naaberomavalitsused (koostöö tegijad)	
	Lääne-Harju vald
	Saue vald
	Märjamaa vald
	Lääneranna vald
	Haapsalu linn
	Vormsi vald
	Hiumaa vald
Ministeeriumid (koostöö tegijad)	

	Rahandusministeerium
	Kaitseministeerium
	Keskkonnaministeerium
	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
	Siseministeerium
	Maaeluministeerium
Ametid ja riigi asutused (koostöö tegijad)	
	Keskkonnaameti Lääne regioon
	Lennuamet
	Maa-amet
	Maanteeamet Lääne regioon
	Muinsuskaitseamet
	Päästeamet Lääne päästekeskus
	Politsei- ja piirivalveamet
	Põllumajandusamet Lääne regioon
	Terviseamet Lääne regionaalosakond
	Tehnilise Järelevalve Amet
	Veterinaar- ja Toiduamet
	Veeteede Amet
	Kaitseliidu Lääne malev
Äriühingud, ettevõtted ja mittetulundusühingud (kaasatavad)	
	Riigimetsa Majandamise Keskus
	Eesti Keskkonnaühenduste Koda
	Imatra Elekter
	Elektrilevi OÜ
	Eesti Lairiba Arenduse Sihtasutus
	Eesti Energia AS
	Elering AS
	Telia Eesti AS
	Haapsalu Veevärk AS
	Matsalu Veevärk AS
	Noarootsi Soojus OÜ
	Mellson Grupp OÜ
	MTÜ Eesti Erametsaliit
	AS Eesti Raudtee
	Põllumajandusuuringute Keskus
	Eesti Tuuleenergia Assotsiatsioon
	Enefit Green AS
	MTÜ Läänemaa Rannakalanduse Selts
Kogukonnad (kaasatavad)	
	Osavallakogude ja kogukonnakogude esindajad
	Nõva Osavallakogu- Aivar Oruste
	Kullamaa Osavallakogu- Tenno Laanemets
	Martna Osavallakogu- Hardi Rehkalt
	Noarootsi Osavallakogu- Laine Belovas

	Risti Kogukonnakogu- Neeme Suur
	Palivere Kogukonnakogu- Risto Roomet
	Taebla Kogukonnakogu- Jüri Bachman
	Linnamäe Arenguselts- Elle Ljubomirov
	Palivere Kogukonnakogu- Kadri Lukk
	... lisanduvad töö käigus
Soov olla kaasatud (kaasatavad)	
	Valga Puu OÜ
	Põllumajandusuuringute Keskus
	Karo Mets OÜ, Eremka OÜ Runo Ruubel
	OÜ Höbringi Metsad
	... lisanduvad töö käigus

Koostöö tegijate ja kaasatavate isikute / asutuste nimekiri võib üldplaneeringu koostamise protsessi ajal täpsustuda / täieneda ja sel juhul tuleb vastava menetluse etapi ajal sellega arvestada. Planeeringu koostamise käigus tuleb teha koostööd osavallakogudega, kogukonnakogudega ja korraldada ümarlaud ettevõtjatega.

Tagamaks asjakohase info leviku kõigile huvilistele, eelkõige piirkonna elanikele ning maaomanikele, keda ei esinda otseselt ükski ühendus ega esindusorganisatsioon, kasutatakse info levitamiseks võimalikult laia piirkonna infokanalite valikut. Eelkõige on see vajalik kõige olulisema ja laiema sihtgrupini – piirkonna elanikud ja maaomanikud – jõudmiseks. Ametlike teadaannete ja artiklite avaldamiseks kasutatakse ajalehti Lääne Elu ja Lääne-Nigula valla ajaleht. Infot jagatakse ka sotsiaalvõrgustiku Facebook kaudu. Samuti kuvatakse kõik teated, uudised, vajalik info Lääne-Nigula valla veebilehel www.laenenigula.ee.

Iga isik või asutus, kellel on võib olla huvi eeldatavalt kaasneva olulise keskkonnamõju või planeeringuala ruumiliste arengusuundumuste vastu, võib avaldada soovi olla kaasatud üldplaneeringu koostamisse. Selleks tuleb endast teada anda e-posti aadressile vv@laenenigula.ee, lisades juurde teadete edastamise viisi (kirjaga või e-kirjaga) ja selleks vajalikud kontaktandmed. Kui isik teadete edastamise viisi ei esita, edastab üldplaneeringu koostamise korraldaja käesolevas seaduses nimetatud teated posti teel füüsilisele isikule rahvastikuregistrisse kantud elukoha aadressil ja juriidilisele isikule vastavasse registrisse kantud aadressil.

Lääne-Nigula Vallavalitsuses on üldplaneeringu koostamise eest vastutav ehitus- ja planeerimisosakonna juhataja Heikki Salm, e-post heikki.salm@laenenigula.ee, telefon 5191 0519.

6. Üldplaneeringu eeldatav ajakava

Tegevus	Aeg
Üldplaneeringu ja KSH algatamine	20.09.2018 otsuse nr 79
Riigihanke „Lääne-Nigula valla üldplaneeringu koostamine ja keskkonnamõju strateegiline hindamine“ läbiviimine	11.2018-02.2019
Üldplaneeringu KSH VTK koostamine (keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsus)	03.2019-05.2019
Üldplaneeringu lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuse kohta ettepanekute küsimine PlanS § 76 lõigetes 1 ja 2 nimetatud isikutelt ja asutustelt (tähtaeg seisukoha esitamiseks min. 30 päeva) Valdkonna eest vastutaval ministril on õigus määrata lisaks lähteseisukohtades nimetatud koostöötegijatele ja kaasatavatele isikuid ning asutusi, kellega tuleb teha üldplaneeringu koostamisel koostööd või keda tuleb üldplaneeringu koostamisse kaasata. PlanS §81 lg 3	05.2019-07.2019
KSH VTK ülevaatamine	06.2019-07.2019
Üldplaneeringu eelnõu ja KSH väljatöötamiskavatsus aruande eelnõu koostamine, uuringute koostamine, arutelude läbiviimine jms	07.2019-08.2020
Üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõu avalik väljapanek, kooskõlastamine ja arvamuse andmine kooskõlastamiseks PlanS § 76 lõikes 1 nimetatud asutustele ning teavitatakse § 76 lõikes 2 nimetatud isikuid ja asutusi võimalusest esitada üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu kohta arvamust	08.2020-01.2021
Üldplaneeringu esitamine vallavolikogule vastuvõtmiseks	01.2021-03.2021
Üldplaneeringu avalik väljapanek (kestab vähemalt 30 päeva; avalikust väljapanekust teavitatakse PlanS § 76 lõigetes 1 ja 2 nimetatud isikuid ja asutusi hiljemalt 14 päeva enne avaliku väljapaneku algust)	03.2021-05.2021
Üldplaneeringu avaliku väljapaneku tulemuste menetlemine ja avalik arutelu. Avalikust arutelust	05.2021-07.2021

teavitatakse PlanS § 76 lõigetes 1 ja 2 nimetatud isikuid ja asutusi hiljemalt 14 päeva enne avaliku arutelu algust	
Üldplaneeringu esitamine rahandusministeeriumile riigihalduse ministrilt heakskiidu saamiseks. Üldplaneeringu heakskiitmine (riigihalduse minister kiidab üldplaneeringu heaks või keeldub üldplaneeringu heakskiitmisest 60 päeva jooksul selle esitamisest arvates. Põhjendatud juhul võib minister tähtaega pikendada 90 päevani)	07.2021-08.2021
Üldplaneeringu kehtestamine vallavolikogu poolt	09.2021

7. Ülevaade üldplaneeringuga teostatavatest uuringutest

Üldplaneeringu põhilahenduse väljatöötamiseks ei ole plaanis teostada eraldi uuringuid. Mõjude hindamise käigus käsitletakse pinnase radooni sisalduse temaatikat ja sellest tulenevaid meetmeid ehitustegevuse kavandamiseks ja piiramiseks.

8. Üldplaneeringu lähteseisukohtadele ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõule laekunud ettepanekud ja valla seisukoht nende osas

PlanS § 81 kohaselt esitati üldplaneeringu LS ja KSH VTK seisukohtade esitamiseks planeerimisseaduses nõutud isikutele ja asutustele. Laekunud seisukohtadest alusel täiendati asjakohasel juhul planeeringu LS-i ja KSH VTK-d. Laekunud seisukohtade ülevaade lisati käesolevasse peatükki, seisukohad (laekunud kirjad) lisatakse dokumendile. Täiendatud LS ja KSH VTK ning ülevaade laekunud seisukohtadest avalikustatakse planeeringu koostamise korraldaja (Lääne-Nigula Vallavalitsus) veebilehel (<https://www.laenenigula.ee/>). Alltoodud tabelis on esitatud LS ja KSH VTK-le laekunud arvamused, nende peamised sisupunktid ning valla, kui planeerimisprotsessi korraldaja seisukoht arvamuste osas.

Nr	Arvamuse andja	Ettepaneku sisu (lühendatult)	Valla seisukoht
1	RMK, 30.05.2019 nr 3-1.1/3204	Soovime olla kaasatud ka järgnevas Lääne-Nigula valla üldplaneeringu koostamise etappides. Materjalid ja teated palume elektrooniliselt saata e-kirjaga aadressile rmk@rmk.ee . RMK on seisukohal, et Lääne-Nigula valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamisel peab olema arvestatud RMK põhiülesande täitmise võimalikkusega ja erinevad riigimaale seatavad maakasutuse või metsade majandamise piirangud peavad olema neis dokumentides kajastatud ja põhjendatud.	RMK lisatud kaastavate nimekirja. Kui piiranguid seatakse, siis põhjendatakse ja hinnatakse seda edasises töös. LS ja VTKs muudatusi ei tehta.

		<p>Palume üldplaneeringu seletuskirjas ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes esitada metsamaale kavandatud mittemetsamajanduslikel eesmärkidel teostatavate tegevuste osas alternatiivide võrdlused, sh käsitledes ka metsamajanduslikku tegevust.</p>	<p>Vajadusel võrreldakse kahte alternatiivi: kavandavat tegevust ja metsamajandusliku tegevuse jätkumist. VTK muutmine ei ole vajalik, põhimõtte ptk 5.2 sisse kirjutatud.</p>
		<p>RMK teeb, olles RMK poolt majandatavate metsade osas vastutavaks isikuks, ettepaneku täiendada keskkonnamõju strateegilise hindamise aruannet, sh sotsiaalmajanduslikku hinnangut peatükiga, mis puudutab üldplaneeringuga määratud puhke- ja virgestusalade, väärtuslike maastike ning asula või ehitiste kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleoahu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks määratud metsade majandamist ja nende metsade uuendamist vastavalt metsaseaduses ja looduskaitseaduses sätestatud piirangutele.</p>	<p>Kui piiranguid seatakse, siis põhjendatakse ja hinnatakse seda edasises töös. Sotsiaalmajanduslikke mõjusid käsitletakse KSH-aruandes, vastav punkt on VTKs 5.3. LS ja VTKs muudatusi ei tee.</p>
		<p>Üldplaneeringus, sh selle seletuskirjas palume märkida RMK poolt majandatavate metsade kohta, et lubatud on kõik raieliigid, kusjuures detailsed kavad puhke- ja virgestusalade, väärtuslike maastike ja asula või ehitiste kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleoahu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks määratud aladel kasvavate metsade majandamiseks ja uuendamiseks koostatakse koostöös kohaliku omavalitsusega, arvestades metsade olemist, nende kasvutingimusi, vanuselist jagunemist ning neile aladele planeeritavat metsade olemist ja koosseisu pikemas perspektiivis.</p>	<p>Üldplaneeringus määrata piirkonnad, kus on kõrgendatud avalikust huvist tulenevalt on vajalik koostöös RMK ja valla vahel määrata raietingimused (üldplaneeringu kehtestamise järgselt). LS ja VTKs muudatusi ei tee.</p>
2	Lennuamet, 18.06.2019 nr 4.6-8/19/2229-2	<p>Lennuamet palub Lääne-Nigula valla hoonete kõrguspiirangute määramisel arvestada, et valla territooriumil asub Martna lennuliiklusradar (WGS-84 koordinaadid 58°51'05.043"N 023°48'50.196"E). Radari ümber paikneb sanitaarkaitsevöönd raadiusega 60 m. Kiirguse tõttu võib radarist 60 m raadiuses viibimine (elamine) mõjuda tervist kahjustavalt. Ajutine viibimine viidatud alas ei ole ohtlik. Lisaks on radari antenni ümber piiranguvöönd raadiusega 500 m, millesse ei tohi planeerida maapinnast üle 21,7 ja merepinnast üle 34,6 m kõrguseid objekte, kuna need võivad põhjustada häireid radari töös ning mõjutada lennuohutust. Kuna radari tööd võivad mõjutada valgust peegeldavad objektid seeläbi, et võivad peegeldada raadiolaineid ning sellega tekitada häireid radari töös, siis ei või piirangualal (raadiusega 500 m) kasutada suuri metallpindu (plekk-katused, -seinad). Soovituslik piiranguvöönd on vahemikus 500 m kuni 15 000 m radarist, kuhu ei tohiks planeerida kõrgemaid objekte kui 86 m maapinnast.</p>	<p>Arvestada ettepanekuga, täiendada LS-i ja VTK-d.</p>

		Samuti palub Lennuamet valla hoonete kõrguspiirangute määramisel arvestada vallas asuva Lyckholmi lennuvälja lähiümbruse piirangupindadest tulenevate kitsendustega.	Arvestada ettepanekuga, täiendada LS-i ja VTK-d.
3	Rahandusministeerium 11.06.2019 nr 14-11/3522-2	Tulenevalt Vabariigi Valitsuse määrusest „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused“ tuleb teha üldplaneeringu koostamisel koostööd Tarbijakaitse ja tehnilise järelevalve ametiga. Lähtuda maakonna teemaplaneeringus „Riisipere-Haapsalu-Rohuküla raudteetrassi koridori asukoha määramine“ reserveeritud raudteetrassist. Juhtfunktsioonide täpsustamisel arvestada raudtee taastamisest tulenevate täiendavate arenguvajadustega (jaamahooned, ülesõidud, parkimine nende läheduses, sh pargi ja reisi parklad, ühendus kergliiklusteede võrgustikuga jne).	TTJA on koostöötegitajate nimekirjas ja LS-s on arvestatud raudteega seonduvat.
		Vastavalt PlanS § 76 lõikele 1 tuleb teha koostööd naabruses asuva Hiiumaa vallaga, kelle huve üldplaneering võib puudutada.	Lisada Hiiumaa vald koostöötegitajate nimekirja
		Palume üldplaneeringu lähteseisukohtades ja KSH VTK-s eraldi välja tuua koostöötegitajad ja kaasatavad.	Täiendati LS-i VTK-d.
		Perspektiivseid kaablikoridore (mis maismaal puudutavad ka Lääne-Nigula valda) on Rahandusministeeriumile teadaolevalt käsitletud Loode-Eesti meretuulepargi veeerikasutusloa KMH-s. Soovitame teema lisada lähteseisukohtadesse ja selleks küsida täpsemat sisendit Enefit Green AS-lt.	Kaablikoridor on LSis mainitud. LS-is täiendusi ei tehtud. Täiendati VTK-d.
		Juhime tähelepanu Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi soovitusel analüüsida, kas Lääne maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu „Tuuleenergeetika“ koostamisel tuuleenergia tootmiseks sobilike alade valikuks kasutatud kriteeriumid on ka hetkel asjakohased ja piisavad. Samuti kaaluda võimalusi energia tootmiseks vajalike alade kavandamiseks ja teha sellekohast koostööd ministeeriumiga. Vastavad soovitused ja põhimõtted on Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium edastanud kirjaga 13.03.2019 nr 17-7/2019/2142 kohalikele omavalitsusüksustele.	Tuuleenergia tootmiseks sobilikud alad leitakse paralleelselt koostatava KOV eriplaneeringu asukohavaliku etapis ning koostöös kogukonna, valitsusasutuste ja ettevõtjatega kaalutakse sobivate alade kandmist üldplaneeringusse ning nende aladele arendamiseks tingimuste seadmist.
		Noarootsi valla rannaalade teemaplaneering (kehtestatud Noarootsi Vallavolikogu 15.06.2006 määrusega nr 13) täpsustas rannaalade ehituskeeluvööndit ja Nõva valla üldplaneeringus (kehtestatud Nõva Vallavolikogu 25.03.2011 otsusega nr 5) on määratud ranna ehituskeeluvööndi piiri. Juhime tähelepanu, et 01.04.2007 jõustunud looduskaitseaduse (LKS) § 35 lõike 4 kohaselt koosneb korduva üleujutusega veekogude ranna ehituskeeluvöönd üleujutatavast alast ja LKS § 38 lõikes 1 määratud ehituskeeluvööndist. Korduva	Töö koostamisel võetakse tähelepanekuid arvesse.

		<p>üleujutusega ala piiri ei ole eelpoolnimetatud üldplaneeringutes määratud.</p>	
		<p>Väärtuslike põllumajandusmaade (VPMM) täpsustamisel tuleb lähtuda Lääne maakonnaplaneeringus 2030+ (edaspidi ka maakonnaplaneering) toodud VPMM kasutamistingimustest.</p>	<p>Töö koostamisel analüüsitakse nii maakonnaplaneeringuga esitatut kui Põllumajandusuuringute Keskuse anmdeid ning lähtuvalt kohalikest muudest tingimustest määratakse sobivad VPMM alad.</p>
		<p>Erinevate keskuste arengu kavandamisel palume võtta lähtealuseks maakonnaplaneeringus toodud keskuste võrgustik, keskuste hierarhia ning teenustasemed. Asustust suunavate tingimuste täpsustamise osas tuleb lähtuda maakonnaplaneeringus sätestatud põhimõtetest.</p>	<p>Planeeringu koostamisel võetakse arvesse Maakonnaplaneeringus esitatud üldine keskuste võrgustik ja linnalised alad. LS ja VTK täiendamine ei ole vajalik.</p>
		<p>Juhime tähelepanu, et sundvaldust ei saa üldplaneeringuga määrata, kuid saab märkida sundvalduse seadmise vajadust (Lähteseisukohad ptk 3.27).</p>	<p>Parandus tehtud LS-i.</p>
		<p>Palume hoida Rahandusministeeriumi regionaalhalduse osakonna Lääne talitust kursis valla üldplaneeringu menetlusega ja teavitada kõikidest avalikest aruteludest, teavitused saata eposti aadressile urve.pill@fin.ee.</p>	<p>Rahandusministeeriumi kui koostöötegitaja kontaktide hulka lisati aadress urve.pill@fin.ee</p>
4	<p>Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium, 21.06.2019 nr 1.10-17/2019/4865</p>	<p>Soovite Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) ettepanekuid Lääne-Nigula valla üldplaneeringule ja keskkonnamõju strateegilisele hindamisele. MKM haldusala ametid, kelle ettepanekuid te samuti soovisite, on need saatnud otse Lääne-Nigula Vallavalitsusele. Palume arvestada Maanteeameti 13.06.2019. a kirjas nr 15-2/18/45712-5 ning Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti 11.06.2019. a kirjas nr 16-6/18/2603-005 tehtud ettepanekutega.</p>	<p>Arvestada, LS ja VTK täiendamine ei ole vajalik.</p>
		<p>Lääne-Nigula valla üldplaneeringu koostamisel võiks võimaluse korral võtta enam arvesse energiatootmise jaoks täiendavate sobilike alade leidmise vajadust. Lisaks tuuleenergia arendamiseks võimalike maa-alade leidmisele võiks ka päikeseenergia arendamisele tähelepanu pöörata. Päikeseenergia sobilike alade määramisel võiks aluseks võtta endised tööstusalad ja väheväärtuslikud ning söötis olevad põllumaad. On võimalik, et Lääne-Nigula valla territooriumil on võimalik leida teatud tingimustel ka tuuleenergia arendamiseks lisaks olemasolevatele tuuleparkidele ja</p>	<p>Arvestada planeeringu edasisel koostamisel, LS ja VTK täiendamine ei ole vajalik.</p>

		<p>Aulepa tuulepargile, täiendavaid sobilikke alasid, mille planeerimisel on oluline silmas pidada kehtivaid piiranguid. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi energeetikaosakond on vajaduse korral valmis täpsustama asjakohaseid piiranguid taastuenergia arendamiseks sobilike alade leidmisel.</p> <p>Energiatootmine on tänu tehnoloogiate odavnemisele, hajaenergeetika trendile ning energia turuhinna kasvamisele muutumas tavapäraseks ettevõtluseks, millega võiksid näiteks põhitegevuse kõrval edukalt tegeleda ka Lääne-Nigula valla elanikud ja ettevõtjad</p>	
5	Veeteede Amet, 12.06.2019 nr 6-3-1/1230	Ei ole ettepanekuid seal täiendavate teemade käsitlemiseks.	LS ja VTK täiendamine ei ole vajalik.
6	Päästeameti Lääne Päästkeskus 21.06.2019 nr 7.2-3.4/6726-3	<p>Planeerimisseaduse üldise põhimõtte kohaselt kooskõlastatakse planeering asutusega, kelle valitsemisalas olevaid küsimusi planeering käsitleb (Planeerimisseadus § 76). Päästeseaduse § 5 lg 1 p 7 kohaselt on päästeasutuse ülesandeks üld- ja detailplaneeringu kooskõlastamine. Vabariigi valitsuse määruse nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused“ § 3 p 10 alusel kooskõlastatakse planeeringud muu hulgas Päästeametiga siis, kui planeering käsitleb tuleohutusnõudeid. Üheks tuleohutusnõudeks on tuleohutuse seaduse 2. jao 8. jaotise alusel tuletõrje veevarustus.</p> <p>Päästeamet selgitab, et üldplaneeringus tuleb kindlasti ette näha tuletõrje veevarustus, see on oluline tagamaks kohaliku elukeskkonna turvalisust. Siseministri määruse nr 17 „Ehitisele esitatavad tuleohutusnõuded ja nõuded tuletõrje veevarustusele“ § 54 lg 1, 2, 3 alusel on oluline määrata üldplaneeringu seletuskirjas ja joonistel tuletõrje veevõtkohtade asukohad, -juurdepääsud, -tüübid, -kitsendused ja tingimused rajamise kohustuse kohta.</p>	Üldplaneeringus esitada veevõtkohad ja põhimõtted (hüdrandid, rajatud veevõtkohad, looduslikud kohad). Muus osas planeerimisel arvestada kirjades toodud põhimõtteid.
7	Maanteeamet 13.06.2019 nr 15-2/18/45712-5	Maanteeamet on üldplaneeringu koostamiseks edastanud seisukohad kirjaga 22.10.2018 nr 15-2/18/45712-2. Palume kirjas kajastatud ettepanekuid jätkuvalt pidada planeerimislahenduse koostamisel aktuaalseks. Täiendavalt peame vajalikuks selgitada riigi põhimaantee ja tugimaantee kaitsevööndite ulatuse määramise põhimõtet so alevit ja alevikku läbivad põhimaanteed ja tugimaanteed, millel säilib põhimaantee ja tugimaantee funktsioon (funktsioon ei muutu juurdepääse tagavaks teeks), näha ette kaitsevööndi ulatus vastavalt EhS §71 lg 2.	Esitatud põhimõtteid planeerimisel üldiselt arvestada tehes otsused planeeringu koostamise käigus. LS ja VTK täiendamine ei ole vajalik.

		Maakonnaplaneeringus käsitletud konkreetsete perspektiivsete ühenduste ja õgvenduste realiseerimine ei kuulu riiklike prioriteetide hulka ning nende elluviimiseks puudub selgelt määratletud riigihuvi. Maanteeamet lähtub oma tegevuses riiklikust teehoiukavast ning ei pea vajalikuks eelnimetatud trasside kandmist üldplaneeringusse.	Üldplaneeringus esitada teede trassikoridorid, üldplaneeringu kehtivusaeg on pikem kui teehoiukaval. LS ja VTK täiendamine ei ole vajalik.
		Riigiteede üleandmist kohalikule omavalitsusele saab üldplaneeringus käsitleda üldsõnaliselt, info on täpsustamisel edaspidiselt.	Info võetud teadmiseks.
		Korduvatest üleujutusalaadest merepiiril ja siseveekogudel Maanteeametil info puudub, Teeregistrisse üleujutuste kohta infot ei koguta.	Info võetud teadmiseks.
		Maanteeameti pädevusalas on riigiteede toimimiseks vajalikud kraavid ja truupid mis reeglina ei ole maaparandussüsteemide osaks. Riigiteel paiknevate truupide ja sildade kohta on info leitav teeregistrist.	Info võetud teadmiseks.
8	Keskonnaamet 20.06.2019 nr 6 5/19/122 2	Planeeringu koostamisel arvestatakse kirjas esitatud üldpõhimõtteid, LS-i muutmine on vajalik vastavalt allolevale.	
		Maardlad	LS-i täiendada, et lisaks virgestusele on ka muid võimalikke rekultiveerimistingimusi - tootmine, metsastamine vms. Nt juhul kui praegune luba näeb ette taasmetsastamise, siis Üp võib lubada ka teisi tegevusi. Käsitleda rekultiveeritavaid maardlaid ka võimalike tööstusaladena. LS-i täiendati.
		Üldplaneeringu seletuskirjas ja joonistel määratleda üheselt olemasolevad, laiendatavad ja moodustatavad tiheasustusalad, kusjuures palume juhendada ka LKS §-st 41. Üldplaneeringu mastaapi arvestades tuua välja olulisemad LKS § 38 lg 4 ja 5 erisuste alla kuuluvad objektid, nt tiheasustusalal olemasolev ehitusjoon, supelrannad, planeeritavad avalikult kasutatavad teed (sh kergliiklusteed), planeeritavad tehnovõrgud ja rajatised, sadamate, sildumis- ja randumiskohtade võrgustik ning juurdepääsud neile.	LS ja VTK-d täiendati. LKS § 38 lg 4 ja 5 dubleerimist üldplaneeringus ei peeta vajalikuks.

		<p>ÜP-s tuleks määratleda üleujutusohhtlikud alad (mis ei võrdu LKS § 35 lg 4 kohaste korduvate üleujutustega aladega ega piirdu vaid maandamiskava alusel määratud üleujutusohuga riskipiirkondadega) ja seada üleujutusohuga aladel ehitustingimused. LSK ptk 3.8 kohaselt tuleb ÜP-ga määrata korduva üleujutusala piir mererannal. Keskkonnaministeerium on korduva üleujutusega alade määramiseks mererannal tellinud analüüsi, mille eesmärk on satelliitkaugseire andmeid kasutades kaardistada pidevalt üleujutatud alad kogu Eestis. Analüüs on hetkel algusjärgus, kuid üleujutusala kohta täpsema info saamiseks võib ühendust võtta Keskkonnaministeeriumi veeosakonna peaspetsialisti Agne Aruväliga (agne.aruvali@envir.ee, tel 626 2968).</p>	<p>Planeeringu koostamisel analüüsida ja vajadusel esitada üleujutusohhtlik ala. LS ja VTK täiendamine ei ole vajalik.</p>
9	Karo Mets OÜ ja Eremka OÜ 20.06.2019	<p>Esitatud on üldised küsimused erinevat tüüpi metsaga seotus maakasutuste kohta ning kuidas plaanitakse tagada metsaomanikele metsast tulu saamine, kui tekib täiendavaid piiranguid?</p>	<p>Arvestatakse metsaomanike huvi metsa majandamisel. Esitatud küsimustele saab anda vastuse planeerimisprotsessi käigus. Planeeringu eelnõu valmimise ajaks on olemas erinevat tüüpi maakasutuste tingimuste - siis on võimalik vastata esitatud küsimustele. Huvitatud isik lisatakse kaasatavate nimekirja. LS ja VTK täiendamine ei ole vajalik.</p>
10	Haapsalu Linnavalitsus 14.06.2019 nr 6-8/6/19-1	<p>1. Üldplaneeringus peaksid leidma kajastust kõik maakonnakeskusest pakutavad teenused, mida Lääne-Nigula valla elanikkond kasutab; 2. Üldplaneeringus peaksid leidma kajastust maakondliku tähtsusega objektid, mis on või mida kavandatakse Lääne-Nigula valda; 3. Tootmisalade kavandamisel palume arvestada varem Haapsalu linna lähialale planeeritud, kuid veel kasutusele võtmata, Kiltsi tööstusala potentsiaalse tootmisalana; 4. Jäätmemajanduse, eriti uute jäätmejaamade juurde kavandamisel, palume arvestada teenuse pakkujana ka olemasolevat Läänemaa jäätmejaama Kiltsi külas, Haapsalu linnas, mida Lääne-Nigula valla elanikkond ja ettevõtjad kasutavad; 5. Suur osa Lääne-Nigula valla elanikkonnast kasutab igapäevaselt Haapsalu linna kui maakonnakeskuse teenuseid (gümnaasium, kutsekool, huvikoolid, spordihooned, staadion, ujula, kultuurimaja, kaubandus, meelelahutus jne) ning Haapsalu linnastus (Haapsalu linn ja Uuemõisa alevik) paiknevad Läänemaa peamised töökohad, mistõttu on oluline teostada üldplaneeringu koosseisus liikuvusuuring.</p>	<p>Täname. Punkte 1...3 võetakse planeeringu koostamisel arvesse niivõrd kui need on planeeringulised punktid. Punkti 4 arvestatakse. Punkti 5 ettepanekut analüüsitakse koostöö ja planeeringu koostamise käigus. LS ja VTK täiendamine ei ole vajalik.</p>
11	Siseministeerium, 18.06.2019 nr 13-3/346-5	<p>Ettepanek: kooskõlastada planeeritavad tuuleparkide arendusalad.</p>	<p>Siseministeerium hoida koostöötegitajate nimekirjas. LS ja VTK täiendamine ei ole vajalik.</p>
12	Elektrilevi 28.06.2019 nr JV-KHO-1/1976-2	<p>Esitame Elektrilevi poolt koostatud materjalid Lääne-Nigula valla üldplaneeringus kajastamiseks.</p>	<p>Arvestada üldplaneeringu koostamisel. LS ja VTK täiendamine ei ole vajalik.</p>

13	<p>Tarbijakaitse ja tehnilise järelevalve amet 11.06.2019 nr 16-6/18-2603-005</p>	<p>Toome alljärgnevalt välja mõned ettepanekud, mis puudutavad raudteeohutuse valdkonda seoses planeeritud Riisipere-Haapsalu-Rohuküla raudteeliiniga ning võivad olla kitsendavateks tingimusteks ja/või mõjutada inimeste tervist ja heaolu:</p> <p>1) Maa sihtotstarvete määramisel, samuti näiteks elamupiirkondade planeerimisel ja rajamisel tuleb analüüsida inimeste võimalikke liikumisteid (sh pendelliikumine üle raudtee), et olemasolevad ülesõidu- ja käigukohad oleksid võimalikult hästi kasutatavad (poleks vaja uusi eraldiseisvaid ületuskohti, piisab platvormide juures kõiki rööppaare ületavatest ülekäikudest). Reeglina pole uute samatasandiliste ületuskohtade rajamine kuigi otstarbekas ning uue samatasandilise ülekäigukoha rajamine peab olema põhjendatud ja vältimatu.</p> <p>2) Juhul, kui planeeritakse uusi raudteeülekäigukohti (sh kergliiklusteede rajamise käigus), tuleb need lahendada selliselt, et liikumisteid oleksid üheaegselt nii ohutud kui ka optimaalsed – arvestatakse väljakujunenud liikumisteid, vajadusel eraldatakse raudtee ümbritsevast keskkonnast vajalikus ulatuses aiaga, likvideeritakse omavoliliselt tekkinud ületuskohad. Nõutav turvavarustus ületuskohtadel peab olema toimiv ja lahendatud nii, et seda kasutataks õigesti (märgistus nähtav, puudub möödapõike võimalus).</p> <p>3) Võimalusel tuleb vältida raudteeni ulatuvate tupiktänavate projekteerimist, sest see loob soodsa võimaluse ebaseaduslike raudteeületuskohtade tekkeks. Ebaseadusliku (illegaalse) ületuskoha all mõistetakse nn isetekkelist raudteeületuskohta, millel puudub hooldaja ja mis ei ole ette nähtud raudtee ületamiseks. Isetekkelised raudteeületuskohad kujutavad endast ohtu selle ületajale ega vasta ületuskoha nõuetele.</p> <p>4) Palume juba planeeringu tasandil võimalusel nõuet raudtee ääres asuvate lasteasutuste, välispordirajatiste (nt staadion) ja elamute kruntide raudteepoolse külje piiramiseks aia või taimestikuga, et vältida laste ja elamupiirkonnas ka loomade ootamatut sattumist raudteemaale.</p> <p>5) Haljastuse osas (sh pargid, puhkealad) soovime mitte planeerida kõrghaljastust (puid, sh viljapuid) rööbasteele lähemale kui 10 m äärmisest rööpast, põhjusteks on nii tuleohutuse kui ka nähtavuse tagamise vajadus raudteel.</p> <p>Palume TTJA-d ka edaspidi Lääne-Nigula valla territooriumi üldplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise menetluses kaasata kui asjaomast asutust. Kontaktiks menetluses on info@ttja.ee</p>	<p>Planeeringu koostamisel arvestada esitatud põhimõtteid, hoida TTJA kaasatavate nimekirjas aadressiga info@ttja.ee. LS-i ja VTK-d täiendati turvalisuse põhimõttega.</p>
----	---	---	--

14	AS Eesti Raudtee, 26.06.19 21-4/1395-2	Juhime tähelepanu, et hetkel ei oma AS Eesti Raudtee Lääne-Nigula valla territooriumil raudteetaristut. Kehtestatud on Lääne maakonnaplaneeringu teemaplaneering „Riisipere-Haapsalu-Rohuküla raudteetrassi koridori asukoha määramine“, kuid AS Eesti Raudtee ei ole volitatud Riisipere-Haapsalu-Rohuküla raudtee rajamise projekti realiseerima.	Võetud teadmiseks. LS ja VTK täiendamine ei ole vajalik.
15	OÜ Metsagrupp	Soov olla kaasatud Lääne-Nigula valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamise protsessis.	Lisada OÜ Metsagrupp kaastavate nimekirja.
16	AS Elering, 14.06.19 nr 11-4/2019/446-2	AS Elering esitas tehnilise informatsiooni üldplaneeringu koostamiseks.	Esitatud informatsioon võetakse üldplaneeringu koostamisel arvesse, LS-i muutmine pole vajalik.
17	Maaamet 19.06.19 nr 6 3/19/9067 2	Lääne-Nigula valla üldplaneeringu lähteseisukohtade eelnõu peatükis 3.14 on märgitud, et Einmby liivamaardlas, Nõmmkivi lubjakivimaardlas on hoonestus maardlate peal – kaaluda koos riigi esindajaga, kas maardla piire korrigeerida lähtuvalt olemasolevast hoonestusest. Täpsustame, et Einmby liivamaardla registris olev korrektne nimetus on Einbi liivamaardla ning Nõmmkivi lubjakivimaardla asemel on eeldatavasti mõeldud Nõmmküla lubjakivimaardlat. Lisaks on peatükis 3.14 märgitud, et kehtivates üldplaneeringutes määratud väärtuslikud maastikud asuvad maardlate peal – kaaluda koos riigi esindajaga, kas maardla piire korrigeerida lähtuvalt väärtusliku maastiku piiridest. Selgitame, et maardlate piire muudetakse vaid vastavalt maavara uuringutele, kas siis keskkonnaregistris uue varu arvele võtmise käigus või põhjendatud juhul selle registrist maha arvamisel, näiteks maavara ammendumisel. Hoonete ja väärtuslike maastike asumine maardlal ei ole maavara mahakandmiseks piisav põhjus, seejuures märgime, et väärtuslik maastik ei ole takistuseks kaevanduslubade taotlemisel ja andmisel õigusaktidega sätestatud korras ja tingimustel.	LS-i muudetakse maardlate piiride korrigeerimise osas.
		Palusite esitada nägemuse, mis hetkest ja mis mahus võib esitada maardlatele rekultiveerimistingimusi. MaaPS § 81 kohaselt korrastatakse kaevandatud maa korrastamise projekti kohaselt, mille koostab kaevandamisloa omaja korrastamistingimustest lähtuvalt. Korrastamistingimused esitab kaevandamisloa omajale ja nõusoleku korrastamisprojekti rakendamiseks annab Keskkonnaamet. MaaPS § 84 lõike 2 alusel tuleb kaevandatud maa korrastada enne kaevandamisloa kehtivuse lõppemist. Kui kaevandamisloa tunnistatakse kehtetuks enne kaevandatud maa korrastamise kohustuse täidetaks tunnistamist, tuleb	LS-i täiendada, et lisaks virgestusele on ka muid võimalikke rekultiveerimistingimusi - tootmine, metsastamine vms. Nt juhul kui praegune luba näeb ette taasmetsastamise, siis Üp võib lubada ka teisi tegevusi. Käsitada rekultiveeritavadi maardlaid ka võimalike tööstusaladena.

		<p>kaevandatud maa korrastada loa kehtetuks tunnistamise otsuses määratud tähtpäevaks.</p>	
		<p>Keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse eelnõu tabelist Tabel 3.1 puuduvad Ense lubjakivimaardla (registrikaart nr 681, pindala 12,21 ha) ja Palivere liivamaardla (registrikaart nr 574, pindala 19,68 ha). Palume tabelit täpsustada.</p>	<p>Korrigeerida LS-i ja VTK-d.</p>
		<p>Palume planeeringu koostamisel maardlate aladel arvestada MaaPS-s sätestatuga. Palume hoida Maa-ametit kursis planeeringu edasise menetlemisega ja esitada üldplaneering enne selle vastuvõtmist kooskõlastamiseks Maa-ametile.</p>	<p>Üldplaneeringu koostamisel tehakse koostööd Maa-ametiga. LS-i ja VTK muutmine pole vajalik.</p>
18	<p>Põllumajandusamet 07.06.19 nr 14.5-1/969</p>		<p>Planeeringu koostamisel arvestatakse kirjas esitatud üldpõhimõtteid, LS-i muutmine on vajalik vastavalt allolevale.</p>
		<p>Üldplaneeringu lähteseisukohtades kajastab maaparandussüsteeme peatükk 3.26 „Maaparandussüsteemide asukohta ja nendest tekkivate kitsenduste määramine“. Selles peatükis on kavandatud käsitleda ka teemasid, mis on küll seotud maa kuivendamisega, kuid ei ole seotud maaparandussüsteemidega. Soovitame teemasid: suvilate piirkonna kuivendussüsteemide korrastamine, avaliku huviga taristu täpsustamine ja võimalik kavandatav ühenduskanal Vööla meri- Sutlepa meri- Tahu laht käsitleda mõnes teises peatükis.</p>	<p>LS-i maaparanduse peatükist võetakse viidatud teemad välja.</p>
19	<p>Maaeluministerium 13.06.19 nr 4.1-5/1433-1</p>	<p>Teeme ettepaneku lisada üldplaneeringu lähteseisukohtade peatükis 5 toodud kaasamiskavas toodud üldplaneeringust ja KSH-st huvitatud ning mõjutatud asutuste ja isikute loetellu Põllumajandusuuringute Keskus ja MTÜ Läänemaa Rannakalanduse Selts.</p>	<p>Lisada nimetatud isikud kaasatavate nimekirja.</p>
		<p>Maaeluministerium saatis kõikidele kohaliku omavalitsuse üksustele kirja (meie kiri nr 4.1-3/628, 20.05.2019), milles väljendas oma seisukohad ja põhimõtted väärtusliku põllumajandusmaa käsitlemiseks üldplaneeringus. Palume üldplaneeringu koostamisel neid põhimõtteid järgida ja nendega väärtusliku põllumajandusmaa kaitse- ja kasutustingimuste seadmisel arvestada. Väärtuslike põllumajandusmaade massiivide määramisel soovitame teha koostööd Põllumajandusuuringute Keskusega.</p>	<p>Planeeringu koostamisel arvestatakse kirjas esitatud üldpõhimõtteid, LS-i muutmine ei ole vajalik.</p>

20	OÜ Höbringi Metsad, Peeter Kukk, 27.05.19	OÜ-le Höbringi Metsad kuuluvad maatulundusmaa sihtotstarbega maaüksused Höbringi ja Tusari külas. Valdavalt on tegu suure metsamassiiviga, mida läbib kõrgepingeliin. Nimetatud maaüksused piirnevad Lääne maakonna tuuleenergeetika teemaplaneeringus (Lääne maakonnaplaneeringu 2030+ lisa) määratud elektrituulikute jaoks sobilike arendusaladega (sobilikud elektrienergia tootmiseks), mistõttu teeb OÜ Höbringi Metsad ettepaneku laiendada nimetatud arendusalasid meile kuuluvate kinnistute osas – sellise käsitluse korral oleks tagatud kõige laiaulatuslikum isikute ja asutuste kaasamine.	Ettepanekut analüüsitakse planeeringu koostamisel ja otsustatakse ettepaneku elluviimise võimalikkus. LS-i ei täiendata.
21	Terviseamet 31.05.19 Meie: 31.05.2019 nr 9.3 4/19/3126 2	Kirjas on esitatud üldpõhimõtteid.	Planeeringu koostamisel arvestatakse kirjas esitatud üldpõhimõtteid, LS-i muutmine ei ole vajalik.
22	Kaitsemisteerium, 28.06.19 nr 12- 3/19/2101	Kirjas on esitatud üldpõhimõtteid ja konkreetsed riigikaitse objektid koos piiranguvõõnditega.	Planeeringu koostamisel arvestatakse kirjas esitatud objektide ja nende piiranguvõõnditega, LS-i muutmine ei ole vajalik.
23	Enefit Green AS 26.08.2019 nr TO-JUH- 6/196	Kaaluda võimalusi planeerida Risti aleviku lähisel Enefit Green AS-ile kuuluv ala tuuleenergia arenduseks perspektiivse alana. Palume kaasata elektrienergia tootmisettevõtted. Kaaluda võimalusi planeerida tuulikute rajamist rohelise võrgustiku aladele ja väärtuslikele maastikele.	Planeeringu koostamisel arvestatakse kirjas esitatud huvidega ja kaalutakse neid edaspidises protsessis. LS-i muutmine pole vajalik. Planeeringus määratletakse perspektiivsed tuuleenergia tootmise alad kasutades selleks muuhulgas algatatud kohaliku omavalitsuse eriplaneeringust saadavat sisendit. Enefit Green AS on lisatud kaasatavate hulka. Planeeringu koostamisel analüüsitakse rohelise võrgustiku ja väärtuslike maastike tingimusi.